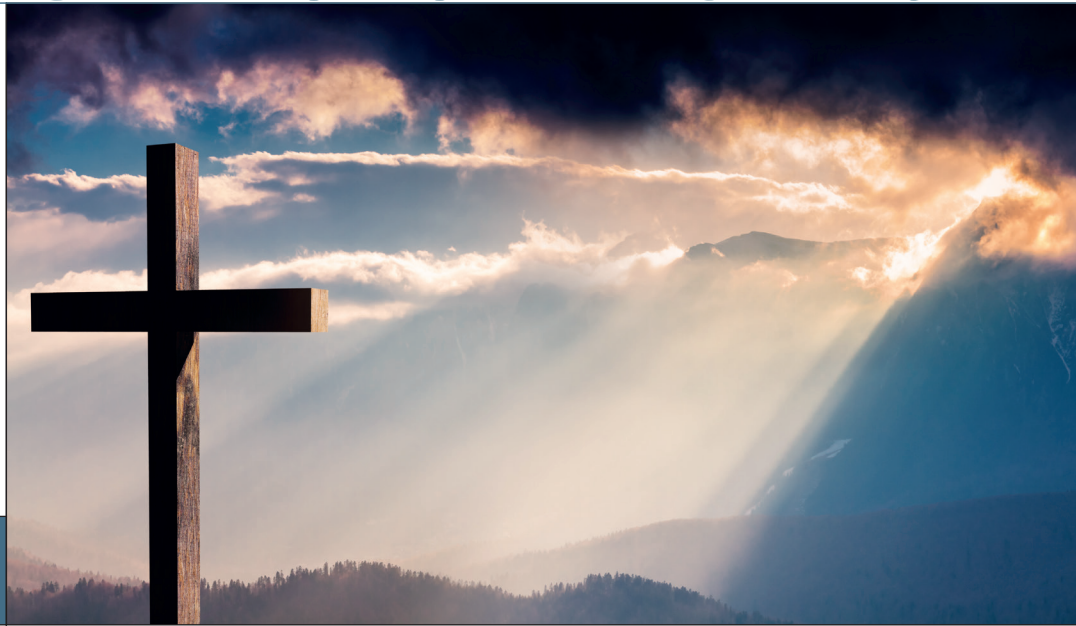

Християнство Святого Письма

Посібник для учня | Курс 3

*«Бо хто хоче душу свою зберегти, той погубить її,
а хто ради Мене згубить душу свою, той її збереже».*
Луки 9:24

www.kraynebo.com

Видавництво «Крайнебо»
Львів, Україна

Тимоті Дж. Келлер | Пресвітеріанська церква Відкупителя | 2007

УДК 274/278](07)
К 342

ХРИСТИЯНСТВО СВЯТОГО ПИСЬМА

ПОСІБНИК ДЛЯ УЧНЯ

КУРС 3

Усі права збережені © 2007 Тимоті Дж. Келлер та Пресвітеріанська церква Відкупителя.
Усі права збережені. Відповідно до обмежень щодо авторських прав, жодну частину цього матеріалу не можна відтворювати в будь-який спосіб або зберігати будь-яким засобом без дозволу *Пресвітеріанської церкви Відкупителя (Redeemer Presbyterian Church 271 Madison Ave., Suite 1600 New York, NY 10016)*

www.kraynebo.com
Видавництво «Крайнебо»

Переклад українською мовою.
Усі права збережені © 2019 Видавництво «Крайнебо»
Версія 1 – 1 січня 2019 р.

ISBN 978-617-7601-34-9

© 2007 Тимоті Дж. Келлер
та Пресвітеріанська церква Відкупителя
© 2019 Видавництво «Крайнебо»

Християнство Святого Письма

Зміст

Заняття 1	ЄВАНГЕЛЬСЬКИЙ ХАРАКТЕР	5
Заняття 2	ЛЮБОВ І ДРУЖБА	15
Заняття 3	РАДІСТЬ І МИР	25
Заняття 4	СМИРЕННЯ І САМООЦІНКА	35
Заняття 5	ЗДЕРЖЛИВІСТЬ ТА ЕМОЦІЇ	45
Заняття 6	ТЕРПІННЯ У СТРАЖДАННІ	53
Заняття 7	РАСА ТА ПРИЙНЯТТЯ	61
Заняття 8	ЧЕСНІСТЬ І НАШІ СЛОВА	69
Заняття 9	ВЕДІННЯ І МУДРІСТЬ	79

Християнство Святого Письма

Євангельський характер

Заняття 1 | Курс 3

КЛЮЧОВА КОНЦЕПЦІЯ – ПЛІД ДУХА

Читайте з олівцем: «?» – є запитання; «!» – глибока думка.

Мета Духа

Найвища мета праці Святого Духа у житті християн – це не просто дати нам відчуття загального комфорту чи сили, але змінити наш характер на характер Ісуса.

- Римлян 8:2: *«Бо кого Він передбачив, тих і призначив, щоб були подібні до образу Сина Його, щоб Він був перворідним поміж багатьма братами».*
- Ефесян 4:13: *«аж поки ми всі не досягнемо з'єднання віри й пізнання Сина Божого, Мужа досконалого, у міру зросту Христової повноти».*

Процес праці Духа

Дух не дає нам характер Христа автоматично, Він робить це поступово. Саме тому подібність до Христа є процесом, а не одноразовою дією. Це зростання не відбувається рівномірно, а радше «ривками», як і у біологічному світі.

Плід Духа

«А плід духа: любов, радість, мир, довготерпіння, добрість, милосердя, віра, лагідність, здержливість: Закону нема на таких!» (Галатів 5:22-23).

Аґапе (любов)

Визначення: готовність більше піклуватися про потреби інших, ніж про власні потреби.

Протилежність: страх – нехтування потребами інших, щоб захистити власні інтереси.

Підробка: егоїстична любов – допомога іншим лише тому, що це вигідно нам.

Хара (радість)

Визначення: задоволення красою Бога та Тим, Ким Він є.

Протилежність: безнадія, відчай.

Підробка: ейфорія, яка зосереджується на благословенні, а не на Тому, Хто благословляє! Радість, яку можна втратити через обставини.

Ейріні (мир)

Визначення: впевненість і спокій у Божій мудрості, замість нашої мудрості.

Протилежність: хвилювання та неспокій, що Бог може зробити щось не так, як треба.

Підробка: байдужість, апатія, індиферентність.

Макротумія (терплячість)

Визначення: вміння зносити труднощі без зривів чи «опускання рук».

Протилежність: почуття образи на Бога та інших.

Підробка: затверділість. «Це дрібниці, не варто ними перейматися».

Хрестотес (лагідність, добрість)

Визначення: співчуття, що пропонує справжню дружбу, а не просто допомогу.

Протилежність: егоцентрична забудькуватість стосовно потреб та болю інших.

Підробка: боягузливий страх засмутити когось чи так звана «благодійність, щоб заспокоїти себе».

Агатосуне (порядність)

Визначення: чесність, прозорість. Залишатися послідовним у будь-яких ситуаціях.

Протилежність: фальш, лицемірство.

Підробка: правда без любові. «Скинути тягар з плечей» без любові чи мудрості.

Пістіс (вірність, віра)

Визначення: відданість та хоробрість. Керуватися принципами, залишатися абсолютно надійним та вірним своєму слову.

Протилежність: ненадійна дружба.

Підробка: любов без правди. Відмова дорікати чи кидати виклик через неправильну відданість.

Праутас (смирення)

Визначення: забуття про себе.

Протилежність: величання себе – егоцентричне прагнення до величі. А також заздрість, невміння радіти через радість інших.

Підробка: егоцентричне заниження самооцінки.

Еґкратея (самовладання, здержливість)

Визначення: вміння обирати термінове над важливим.

Протилежність: вмотивована, імпульсивна, неконтрольована людина.

Підробка: сила волі через гордість чи бажання знайти схвалення, силу, комфорт.

Єдність плоду

Плід Духа завжди росте разом, оскільки всі ці якості впливають із того, що Дух застосує Євангеліє у наших серцях (Колосян 1:6-8).

- Наприклад, якщо хтось є милим і приємним (*лагідність*), але не є хоробрим та сміливим (тобто йому бракує *вірності*), тоді це не справжнє смирення від Духа, а просто темперамент сангвініка.
- Якщо плід Духа не проявляє в людині *усіх* якостей (принаймні до певного ступеню), то його немає взагалі.

1. Які твердження вразили Вас і чому?

2. Останній абзац стверджує, що всі якості плоду Духа зростають разом.

а) Досвід показує, що дехто є сильним у певних сферах, але водночас залишається слабким у інших. Як це зрозуміти?

б) Подумайте про те, як окремі риси плоду Духа залежать один від одного.

в) Якщо плід Духа справді зростає лише в сукупності, то яке практичне значення це має для нас?

ВИВЧЕННЯ БІБЛІЇ

1 Коринтян 13:1-13

- 1. У віршах 1-2 Павло перераховує список талантів або духовних дарів. Назвіть їх. Що це говорить нам про церкву в Коринті?**
- 2. Що Павло говорить у віршах 1-2 про цих блискучих і талановитих людей? Чому це так дивовижно?**
- 3. У вірші 3 Павло подає коротший список. Це не список талантів. Що це? Що, за словами Павла, такі люди можуть зробити?**

4. Зверніть увагу, що Павло не каже «будьте терплячими, добрими». Він уособлює любов у віршах 4-7. Він говорить про неї як про особу. Що він намагається передати через такий стилістичний прийом?

5. Як любов Ісуса Христа до нас на хресті є основним засобом, за допомогою якого ми можемо зростати в характері любові?

ЧИТАННЯ

Читайте з олівцем: «?» – є запитання; «!» – глибока думка.

«Щось поєднує магію та [сучасні технології], але водночас відділяє їх від мудрості попередніх віків. Для мудреців попередніх століть основною проблемою людського життя було підкорити душу об'єктивній реальності, тому рішенням була мудрість, самодисципліна та чеснотність. Для сучасних людей основна проблема полягає в тому, як підкорити реальність забаганкам людини, а рішенням є технології».

– К. С. Льюїс²

«Багато лихих людей мають ці духовні дари. *“Багато-хто скажуть Мені того дня: Господи, Господи, хіба ми не Ім'ям Твоїм пророкували, хіба не Ім'ям Твоїм демонів ми виганяли, або не Ім'ям Твоїм чуда великі творили?”*

А Ісус скаже їм: *“Я ніколи не знав вас...”* [Матвія 7:21]. Такі люди мають дари Духа, але Дух не працює у їхньому житті. Дари [таланти та вміння] є чудовими речами, але це зовсім не стосується справжньої благодаті та святості. [Вони] неначе коштовне каміння, яке людина носить із собою. Але справжня благодать – це коли саме серце стає коштовністю. Божий Дух може впливати на багато речей, до яких прямо не промовляє. Ось Дух Божий ширяв над водними просторами, однак не промовляв прямо до води. Але коли Дух через Свій вплив дарує благодать, що спасає, то Він Сам втілює Себе у душі. Тому благодать – це свята природа Святого Духа, втілена у душі».

– Джонатан Едвардс³

«Наші погані звички і недоліки нечасто зникають природно. Принаймні зрідка це відбувається через засоби переосмислення... або ж через роздуми. Але те, що не може бути знищене, може бути витіснене – одне вподобання може поступитися місцем іншому і таким чином повністю втратити силу і контроль над розумом. Так юнак може перестати бути рабом свого апетиту, але тому, що він потрапив у полон “доросліших” уподобань. Молодь може перестати обожнювати сексуальне задоволення, бо верховною стає жага до багатства. Навіть любов до грошей може втратити контроль у серці, якщо серце заповнило бажання влади (і моральної зверхності). Але у всіх цих випадках у серці залишається ідол, якийсь об'єкт. Він змінюється відповідно до бажань, але саме бажання серця поклонятися чомусь є непереборним. Єдиний спосіб витіснити серце старих бажань – це прогнати його силою нового серця. Лише коли ми стаємо Божою дитиною через віру в Ісуса Христа, на нас сходить Дух – лише тоді наше серце звільняється від тиранії колишніх бажань. Тому недостатньо тільки побачити власні недоліки у дзеркалі.

Недостатньо побачити свої шкідливі швидкоплинні вподобання характеру, недостатньо говорити віч-на-віч із совістю про свої безумства... Краще шукати спосіб, щоб відкрити доступ до любові Того, Хто більший ніж світ, до свого серця».

– Томас Чалмерз⁴

1. Які твердження вразили Вас і чому?

2. Поміркуйте над цитатою Едвардса. Прочитайте Матвія 7:21-23 та 1 Послання до Коринтян 13:1-7. а) Що дивує у цитаті Едвардса? б) Як Бог може використовувати людей, які мають малий плід або взагалі його не мають?

3. Джонатан Едвардс говорить, що, керуючись «звичайною мораллю», ніхто не робить добро, якщо воно не приносить нам користі. Але «справжнє добро» – це добро, вчинене через Божу любов. Як це ілюструє цитата Чалмерза?

4. Перегляньте список елементів плоду Духа на першій сторінці цього заняття.

а) У якій одній чи двох сферах Ви нещодавно зросли?

б) У якій одній чи двох сферах Вам потрібно зростати зараз?

Зверніться до когось, кого добре знаєте, та запитайте їх про Ваше зростання.

- **Запитайте, чи стали Ви лагіднішими, ніж два роки тому?**
- **Чи Ви щасливіші, ніж два роки тому?**
- **Чи Ви терплячіші?**
- **Чи менше Ви жалієте себе?**
- **Чи вмієте Ви тепер сприймати критику з радістю, без необхідності огризатися?**
- **Чи більше Ви відчуваєте мир?**
- **Чи менше хвилюєтеся?**

¹ З усіх слів у переліку плоду Духа у Посланні до галатів 5:22-23 це слово особливо важке для перекладу, бо дуже загальне і рідко використовується в іншій грецькій літературі. Оскільки «праведність» та «правда» часто вживаються у Біблії як синоніми, то ми будемо використовувати цей термін, щоб розмірковувати про важливість чесності.

² К. С. Льюїс «Скасування людини» (*The Abolition of Man*) (MacMillan, 1943), с. 87-88.

³ Джонатан Едвардс «Благодійність та плід» (*Charity and Its Fruit*) (Banner of Truth, 1975) (Проповідь друга)

⁴ «Витісняюча сила нової любові» (*The Expulsive Power of a New Affection*) з Праць Томаса Чалмерза (Нью-Йорк: Роберт Картер, 1830). – Том 2.

Християнство Святого Письма

Любов і дружба

Заняття 2 | Курс 3

КЛЮЧОВА КОНЦЕПЦІЯ – СТОСУНКИ У ПРИПОВІСТЯХ¹

Читайте з олівцем: «?» – є запитання; «!» – глибока думка.

Любов до ближнього

- Ми повинні бути беззаперечно добрими та миролюбними, не сварливими (не спішити *«ставати до позову»* – Приповіді 25:8).
- Ми не повинні пліткувати (16:28) чи заплямовувати репутацію, ми повинні прямо говорити з тими, на кого маємо скаргу (25:9).
 - 1) Але й це не повинно відбуватися часто, бо *«любов покриває багато гріхів»* (10:12 порівняй з 1 Петра 4:8).
- Ми не можемо мати критичного духа, не треба нарікати (11:12).
- Нам не лише не варто говорити погано про наших ближніх, але й не можна слухати подібного (17:9).
 - 1) Кожна історія завжди має інший бік (18:17), а тому ми не повинні робити негативних висновків про характер людини з інших джерел.
 - 2) Навіть якщо наш ближній у чомусь провинився перед нами, ми маємо відповідати з милосердям і допомагати, а не починати ставитися до нього з презирством (21:10).
- Водночас любов до ближнього не є сліпою, безпринципною чи сентиментальною.
 - 1) Деякі ближні мають злі умисли, є гарячкуватими та відверто поганими.
 - 2) І якщо немистиві, справедливі способи виправити їх не працюють (25:9), то, напевно, треба триматися від них подалі. Бо вони можуть зіпсувати нас (22:24; 25) або експлуатувати нас (6:1-5).
 - 3) Допомогати іншим грішити проти нас – це не добре (12:26).

Дружня любов

Завжди існували стосунки за схемою «покупець і продавець», де наша любов тримається доти, доки наші потреби обслуговують за помірну ціну. Є також «завітні» стосунки, де ми посвячуємо себе добрим стосункам, незалежно від того, вигідно це нам, чи ні. У сучасній культурі домінує ринок, і це впливає на особисті стосунки так, що тепер вони дуже нагадують споживацьку модель. Але у Приповідях читаємо, що такий приклад дружби є неприйнятним.

- *Сталість* – правдивий друг любить за всякого часу, тим більше під час лиха (17:17). Друзі тримаються більше разом, аніж брати (18:24).

1) Самозванцем є ненадійний друг, який перестає дружити, коли ми втрачаємо заможність, статус чи вплив (14:20; 19:4, 6-7).

- Прозорість – друзі відкриваються один одному та говорять про особисте.

1) З одного боку, справжні друзі заохочують та старанно підбадьорюють одне одного (27:9; порівняй 1 Самуїла 23:16-18).

2) З іншого боку, справжні друзі пропонують лагідну, але послідовну критику (27:6 – «Вірними є рани від друга»²) та відмовляються просто лестити одне одному та використовувати одне одного (29:5; порівняйте з 1 Царів 1:16).

3) Справжні друзі знають, що їхню критику можуть сприйняти не одразу (28:23), але вони готові чекати.

4) Друзі приймають рішення разом через здорові обговорення точок зору (27:17).

- Снівчуття – У книзі Приповістей наголошується, що мати кілька близьких друзів краще за велику мережу знайомих (18:24).

1) Ми не можемо змусити когось стати нам близьким другом (див. 25:17; 27:14; 25:20. Ці уривки говорять про спроби навмисно нав'язати себе комусь, хто цього не хоче).

2) Дружба виникає між людьми зі спільними захопленням та зобов'язаннями (див. розділ «ЧИТАННЯ»).

Любов до ворогів

Ставлення до ворогів, яке ми бачимо у Новому Завіті, зокрема на хресті, було передбачене ще у книзі Приповістей.

- Ми не повинні ненавидіти наших ворогів, не можемо зловтішатися, коли вони програють (24:17), а також таємно не треба заздрити їхній силі (24:19).
- Натомість ми маємо шукати будь-якої нагоди, щоб бути добрими до них (25:21, 22).

1. Які твердження вразили Вас і чому?

2. У Приповістях читаємо про золоте правило щодо пліток. Якщо ми дізналися щось погане про людину, то треба казати це їй, а не іншим.

а) Що Ви про це думаєте? б) Чи це реальний стандарт?

ВИВЧЕННЯ БІБЛІЇ № 1

Галатів 5:26-6:3

- 1. Що означає бути чванливим узагалі, а також, згідно з 26 віршем, які два наслідки випливають із чванливості та впливають на стосунки?**
- 2. Як може чванливість призводити і до зверхності, і до відчуття заниженої самооцінки?**
- 3. Яка тенденція переважає у Ваших стосунках: провокувати чи заздирити?**

4. 6:1. Які принципи викладає тут Павло? Як вірш 2 проливає світло на вірш 1?

5. На Вашу думку, наскільки Ваша мала група чи церква реалізовує відновлення, про яке йдеться у 6:1?

Що практично можна зробити, щоб покращити ситуацію щодо 6:2 та 6:1?

ВИВЧЕННЯ БІБЛІЇ № 2

1 Самуїла 18:1-5; 23:15-18; Івана 15:9-15

Якими є ознаки дружби відповідно до цих біблійних уривків?

ЧИТАННЯ

Читайте з олівцем: «?» – є запитання; «!» – глибока думка.

«Дружба виникає, коли двоє або більше людей усвідомлюють, що мають спільне розуміння чи зацікавлення... Закохані прагнуть інтимності. Але друзі використовують це усамітнення для самих себе. Як сказав Емерсон: *"Чи любиш ти мене?"* означає *"Чи бачиш ти ту саму правду?"*, або щонайменше: *"Чи не байдужа тобі та сама правда?"* Людина, яка погоджується з нами в тому, що важливим є щось, що може бути знехтуване більшістю, може стати нашим другом. Тому закоханих зображають "віч-на-віч", а друзів "пліч-о-пліч", вони дивляться у спільному напрямку. Саме тому ті жалюгідні люди, які просто "хочуть друзів", так і не мають нікого. Основна умова у дружбі – це те, що нам потрібно хотіти чогось іще, крім самої дружби. Якщо на запитання: *"Чи бачиш ти ту саму правду?"* ми відповідаємо: *"Правда мені байдужа, я лише хочу, щоб ти був моїм другом"*, то дружби на цьому не збудувати. Дружба має бути про щось, навіть якщо це просто ентузіазм до доміно чи білих мишей. Той, хто нічого не має, не може нічим поділитися. Той, хто йде в нікуди, не може мати друзів-супутників».

– К. С. Льюїс «Чотири любові», розділ 4

«Полюби будь-що – і твоє серце може бути зраненим і навіть розбитим. Якщо ти хочеш застерегти його від усього, то повинен не любити нічого, навіть домашню тваринку. Обережно загорни його у різноманітні хобі та розкіш, уникай будь-яких труднощів. Замкни його у труні свого егоїзму. Але у тій ній – безпечній, темній, де немає ні руху, ні повітря – воно зміниться. Воно не розіб'ється, воно стане незламним, непроникним, невідкупним. Єдине місце, крім раю, де можна бути в безпеці від небезпек любові, – це пекло».

– К. С. Льюїс «Чотири любові», розділ 6

«Напевно, неможливо любити когось забагато. Ми лише можемо любити когось забагато *щодо* нашої любові до Бога. Але проблемою є мізерність нашої любові до Бога, а не величина нашої любові до людини».

– К. С. Льюїс «Чотири любові», розділ 6

«Люди, які вірять, що їм не властивий снобізм, можуть опинитися у пастці бажань іншого типу. Це може бути надмір їхнього бажання ввійти до певного кола людей, яке дасть їм імунітет від усіх спокус світського життя. Запрошення від герцогині дасть мало втіхи чоловікові, який страждає від почуття виключення з якоїсь аристократичної чи комуністичної тусовки. Бідний чоловік! Він не прагне великих освітлених кімнат чи шампанського, чи навіть пліток про скандали в еліті та Кабінеті Міністрів. Усе, чого він хоче, – це священну маленьку мансарду або студію, де зберуться вони – чотири чи п'ять однодумців навколо "таємних" знань, які *знають* тільки вони... Якщо ми керуємося таким бажанням, то ніколи не отримаємо того, що хочемо. Доки ми не подолаємо страх бути відчуженими, доти й залишатимемося відчуженими».

– К. С. Льюїс «Внутрішнє коло»

«Немає звичайних людей. Ви ніколи не розмовляли з простим смертним. Народи, культури, мистецтва, цивілізації – усе це є смертним, а все їхнє життя для нас не важливіше за життя комара. Але важливо пам'ятати, що найнудніша, найнецікавіша людина, з якою ви спілкуєтесь, може одного дня стати такою, що якби ви побачили це зараз, то мали б серйозну спокусу поклонитися. Або ж навпаки стати жажіттям, яке може приснитися лише у страшному сні. Ми постійно допомагаємо одне одному ставати одним із двох прикладів. Саме щодо людей у світлі цих неймовірних можливостей ми повинні думати про нашу дружбу, любов, гру та політику дуже обережно. Окрім Священного Таїнства, наш ближній – це найсвятіше, що з'являється у нашому житті».

– К. С. Льюїс «Вага слави»

1. Які твердження вразили Вас і чому?

2. Який фундаментальний принцип для розбудови та підтримки дружби можна виокремити з кожної цитати К. С. Льюїса?

3. Щодо чого Льюїс застерігає нас у четвертій цитаті? Ви бачили, що у Вашому житті є таке? Яким чином?

4. В останній цитаті Льюїс просить нас щось запам'ятати і щось зробити. Про що йдеться? Як можна практично втілити прохання Льюїса?

5. Яку одну найважливішу річ Ви вивчили з цього заняття? Як можна її застосувати на практиці?

¹ Це заняття ґрунтується на тлумаченнях Дерека Кіднера *«Проповісті: вступ та коментарі»* (*The Proverbs: An Introduction and Commentary*) (IVP, 1964) «The Friend», с 44.

² В українському перекладі Біблії Огієнка цей вірш зовсім не передає оригінального змісту, тому подаємо переклад з англійської Біблії задля кращого розуміння тексту.

Християнство Святого Письма

Радість і мир

Заняття 3 | Курс 3

КЛЮЧОВА КОНЦЕПЦІЯ – МИР

Читайте з олівцем: «?» – є запитання; «!» – глибока думка.

Ісус сказав: *«Зоставляю вам мир, мир Свій вам даю! Я даю вам не так, як дає світ. Серце ваше нехай не тривожиться, ані не лякається!»* (Івана 14:27).

При усіх зустрічах зі Своїми учнями після воскресіння, Ісус постійно вітає їх словом *«Мир!»* (Івана 20:19; 21; 26).

За таких обставин очевидно, що термін «мир» є незвичайним і суттєвим. Що ж це за мир, який дає нам Ісус?

Мир у Старому Завіті

Передісторією Ісусових слів є єврейське слово *«шалом»* – надзвичайно багате слово. Воно означає всестороннє процвітання та наповнення – духовне, фізичне, емоційне, соціальне та культурне.

- Мир стосується цілісності у стосунках.
 - 1) Мир втрачається, коли наші стосунки з Богом зруйновані, що призводить до психологічного, соціального та фізичного відчуження. (Ми в неправильних стосунках із собою, одне з одним та з фізичним світом, як і з нашими тілами).
- *«Шалом»* – це відновлення всіх тих стосунків за допомогою сили та правління Бога. Саме тому *«шалом»* – це, мабуть, найосновніша базова характеристика прийдешнього Божого Царства, коли Господь прийде, щоб відновити все, що у світі не так (Числа 6:26; Псалом 28:11; Ісаї 9:6-7; 52:7; 54:13; 57:19; Єзекіїля 37:26).

Мир у Новому Завіті

Новий Заповіт також говорить про цей мир, але наголошує, що він походить від Ісуса. Євангеліє Ісуса – це *«Євангеліє миру»* (Ефесян 6:15; Дії 10:35; Ефесян 2:17). Царство Бога *«уже, але ще ні»* характеризується миром (Римлян 14:17; 1 Коринтян 14:33).

У Новому Завіті такий мир Христа має декілька аспектів.

Він має як індивідуальний, так і корпоративний (спільний) аспект.

- У Посланні до филип'ян читаємо, що він береже серце людини від тривоги, труднощів і смутку (Филип'ян 4:4-7). Бог миру освячує нас, зрощує у нас характер Христа і дає нам зрілість (1 Солунян 5:23; порівняйте Галатів 5:22).

- У Посланні до Колосян написано, що Він єднає християн, хоча вони кривдять одне одного та сперечаються (Колосян 3:13-15).
- У Посланні до ефесян Христос є нашим миром, і через Його смерть на хресті стираються всі расові бар'єри (Ефесян 2:11-20).

Він має як об'єктивний, так і суб'єктивний аспект.

- У Посланні до Римлян саме об'єктивний мир із Богом настає через виправдання вірою (Римлян 5:1-2).
 - 1) Між Богом і людством була прірва, але Ісус заплатив наш борг і тепер настав мир. Цього миру не може стати більше або менше.
 - 2) Хоча ми самі ще є «зрішні», у Христі ми «виправдані» та прийняті (Римлян 4:5).
 - 3) Тому у нас є офіційний статус перед Богом. Ми «святі, і непорочні, і невинні перед Ним» (Колосян 1:22).
 - 4) Це означає, що так, як Бог любить нас *зараз*, так Він любитиме нас і мільярд років після цього, коли ми будемо прославлені та досконали. Це є мир із Богом.
- У Филип'ян 4:12-13 читаємо, що можна мати настільки глибокий мир, щоб задовольнятися у будь-яких обставинах, навіть у часи великих труднощів.
 - 1) Це протилежність до хвилювання і тривоги (Филип'ян 4:6-7).
 - 2) Христовий мир так тісно пов'язаний із радістю (прочитайте Івана 14:27 та 15:11, Римлян 15:13), що можна сказати, що радість – це мир, коли ми його активно застосовуємо.

Які твердження вразили Вас і чому?

Вивчення Біблії № 1

Римлян 5:1-11

1. Які є наслідки виправдання вірою, згідно з віршами 1-2?
2. Вірші 3-4. Як Павло відповідає на запитання: «Яка ж користь від цих переваг, якщо ми все ще страждатимемо?» (Підказка: чому Павло говорить, що нам треба радіти у нашому стражданні, не через страждання?)
3. Через які два способи ми знаємо, що Бог любить нас? (Згідно з віршами 5-8). Як забезпечене майбутнє для християнина і чому? (Відповідно до віршів 9-10).

4. На основі того, що ми побачили, чого можна навчитися з тексту про природу згаданого миру?

5. Вірш 11. Які знаки свідчать, що ми радіємо у нашому примиренні та насолоджуємося нашим миром із Богом?

ВИВЧЕННЯ БІБЛІЇ № 2

Филип'ян 4:4-12

1. Де перебуває Павло, коли пише цей заклик у вірші 4? Як це допомагає нам зрозуміти, до чого він нас закликає?

2. До чого нас закликають у віршах 5-6?

3. Яким буде наслідок таких дій (вірші 7, 9, 12)?

ЧИТАННЯ

Читайте з олівцем: «?» – є запитання; «!» – глибока думка.

«Вдалині на заході над Похмурими Горами небо ще ледве сіріло, і біла зірка проглянула крізь розірвані хмари високо над зазублинами гір. Сем, загублений у проклятому ворожому краї, помилювався красою зірки, і надія зродилася в його душі: зрештою, тінь – така нетривка штука! У світі є світло, є краса, і тінь їх не може здолати. Коли Сем співав у вежі над Кіріт-Унголом, це був виклик долі, а не надія – він оплакував самого себе. А тепер ні власна доля, ні доля улюбленого хазяїна не викликала в нього побоювань. Сем заповз назад під колючу завісу і, забувши про всі страхи, заснув глибоким, спокійним сном».

– Дж. Р. Р. Толкієн¹

«Я намагаюся відкрити Вам невтішний секрет. Секрет, який так болить, що Ви починаєте мститися, обзиваючи його ностальгією, романтикою чи незрілістю... Прийом Вордсворта полягав у тому, щоб ідентифікувати його з певними моментами у його минулому. Але... якщо б Вордсворт повернувся до тих моментів у минулому, то самої речі там не знайшов би ... Книги чи музика, у яких, як ми думали, прихована краса, зрадять нас, якщо ми довіримося їм. Краса була не в них, вони виходила *через* них. Якщо плутати ці речі, то вони стають безглуздими ідолами, розбиваючи серця тих, хто їм поклоняється. Бо вони не є тими речами, яких ми шукаємо і прагнемо, вони є просто запахом квітки, яку ми не знайшли, луною звуку, який ми не чули, новинами з країни, у якій ми ніколи не бували... Але якщо серйозно візьмемо до уваги образність Писання, то віримо, що Бог одного дня *дасть* нам Ранню Зорю і ми зодягнемось у блиск сонця... Зараз ми надворі світу, по той бік дверей. Але одного дня, за Божою волею, ви *ввійдете*. Коли людські душі стануть досконалыми у добровільному послуху, як нерухоме творіння у своєму безжиттєвому послуху, то вони вдягнуть славу, таку славу, що вся природа здаватиметься всього лише її чернеткою... Наші бажання для Господа не занадто сильні, а занадто слабкі. Ми – слабодухі істоти, які дуріють від алкоголю, сексу та амбіцій, в той час як нам пропонують безкінечну радість. Ми як несвідома дитина, яка хоче продовжувати ліпити пасочки з болота у калабані, бо не може уявити, що таке відпочинок біля моря. Нам дуже легко догодити».

– К. С. Льюїс²

«Мені шкода знаменитостей. Чесно, шкода... Коли Бог хоче насправді розіграти нас, то сповнює найглибше бажання нашого серця, а тоді весело сміється, коли ми раптово усвідомлюємо, що хочемо вбити себе. Сильвестер Сталлоне, Брюс Вілліс та Барбара Стрейзанд шалено... прагнули слави... У той вечір, коли вони стали відомими, вони хотіли вигукнути з полегшенням. Нарешті! ... Усі їхні бажання здійснилися, але нічого не змінилося. Якщо вони були нещасними до цього, то тепер вони стали вдвічі нещаснішими, бо та величезна річ, якої вони прагнули, та слава, яка мала усе виправити, зробити їхнє життя кращим, яка мала дати особисту повноту і (ха-ха) щастя, настала. Але нічого не змінилося. Вони все ще були собою. Розчарування виявилось нестерпним».

– Синтія Геймель³

«Впевненість у спасінні значно більша... Воно дає тобі зрозуміти, що найкращий бізнес – це усталений бізнес, найкращий борг – це сплачений борг, найкраща хвороба – це вилікувана хвороба, а найкраща робота – закінчена робота. А всі інші бізнеси, хвороби, борги та роботи є дуже малими у порівнянні. У такий спосіб впевненість робить нас терплячими під час випробувань, спокійними під час втрат, незворушними під час смутку, безстрашними перед лихими звістками, всім задоволеними, тому що дає нам міцність серця...»

– Дж. Ч. Райль⁴

1. Які твердження вразили Вас і чому?

2. Який практичний принцип про розвиток внутрішнього миру можна побачити у цитаті Толкієна з «Володаря Перснів»?

3. Який практичний принцип для розвитку внутрішнього миру та радості можна побачити у цитаті Льюїса? Про що він застерігає нас? (Порівняйте з цитатою Геймель).

4. Яку одну найважливішу річ Ви вивчили з цього заняття? Як можна застосувати її на практиці?

¹ Дж. Р. Р. Толкієн *«Володар Перснів»*, книга 6, частина 2 («Повернення короля»).

² К. С. Льюїс *«Вага слави» (The Weight of Glory)*.

³ Синтія Геймель *«Елегантна мова»* у журналі *«The Village Voice»*, січень 2, 1990.

⁴ Дж. Ч. Райль *«Впевненість»* у книзі *«Святість: її природа. Перешкоди, труднощі та коріння»*.

Християнство Святого Письма

Смирення і самооцінка

Заняття 4 | Курс 3

КЛЮЧОВА КОНЦЕПЦІЯ – СМИРЕННЯ

Читайте з олівцем: «?» – є запитання; «!» – глибока думка.

Грецьке слово *«ταπνοφορος»* перекладається як «смирення» чи «скромність». У грецькій літературі його використовували нечасто і то у зневажливому сенсі щодо рабської покірності та принизливої слабкості. Греко-римський світ зневажав слабкість і не цінував чуйність чи лагідність. Однак дивовижно, що у Біблії це слово зустрічаємо 270 разів.

- Божа рятівна праця в історії світу – це підняти і піднести *«слуг»* (Луки 1:54). Це особливо стосується бідних і людей без набутків.
- Ми можемо прийняти Христа лише через лагідність та смирення (Матвія 5:3;5).
- Християни мають служити Христу у смиренні (Дії 20:19) і ставитися до інших зі смиренням та служінням (Ефесян 4:2; 1 Петра 5:5; Колосян 3:12).
- Бог дає особливу благодать (силу та благословення) смиреним (Якова 4:6; 1 Петра 5:5). Саме тому всі віруючі повинні упокорювати себе (Якова 4:10; 1 Петра 5:6).
- Життєвий принцип полягає в тому, що ті, хто понижуються, будуть підвищені, а ті, хто підноситься, будуть понижені (Луки 14:11; 18:14).

Найдивовижніше з усього – це те, що ця концепція, яку світ так зневажає, описує характер і працю Христа.

- Ісус сказав, що Він *«тихий і серцем покірливий»* (Матвія 11:29). А Павло каже, що Ісус *«упокорив»* Себе (Філіп'ян 2:8) і був піднесений (вірш 9).
- Саме смирення та піднесення Ісуса є підґрунтям християнського життя. Ми спасаємося, не вказуючи на свою доброту, а смиренно визнаючи, що її в нас немає.
- Ми знаходимо справжніх себе лише тоді, коли перестаємо шукати самонаповнення і шукаємо, як служити Богові та ближнім (Марка 8:35).
- Лише померши для власної незалежності, ми можемо знайти справжню свободу (Івана 8:31-32).

Павло каже кожному християнину бути *«покірним»* одне перед одним (Філіп'ян 2:3). Він протиставляє цьому дві речі.

- По-перше, він протиставляє *«егоїстичну амбіцію»*. Це можна назвати манією величі. Це означає легковажно ставитися до потреб інших і ставити власні потреби у центрі світу.
- По-друге, на противагу смиренню Павло ставить *«марносластво»*. Грецьке слово, що вжите тут, дослівно означає *«порожня слава»*. Це означає, що хтось шукає слави і честі через спрагу за нею, щоб заповнити власну порожнечу в душі. Це можна назвати комплексом неповноцінності.
- Через надмірне бажання слави та визнання людина вірить у спотворений автопортрет. То заперечуючи вади характеру, то перебільшуючи сильні сторони.
- Егоцентризм і зосередження на собі можуть вилитися або у зверхність, або у низьку самооцінку. (І одне, і друге, певною мірою, характеризує кожного з нас).

Що ж тоді таке смирення? Смирення – це не сором'язливість чи принизлива поведінка перед «старшим». Це також не ненависть до себе і не прагнення величі.

- Люди, смиренні у Христі, мають упевненість, яка не ґрунтується на їхній поведінці, але на любові Бога у Христі (Римлян 3:22-23). Тому вони не зосереджуються на собі постійно.
- Християнське смирення не означає думати про себе погано, це – думати про себе менше. Це – самозабуття.
- Через те що смиренна людина ані не зосереджується на собі, ані не є «порожньою славою», вона є вільною, щоб перейматися потребами інших більше, ніж своїми (Філіп'ян 2:3).

Які твердження вразили Вас і чому?

Филип'ян 2:1-11

- 1. Про яку проблему говорить Павло у віршах 2-4?**
- 2. Якими є мотиви для єдності та смирення, перелічені ним у вірші 1?**
- 3. Вірші 6-11 описують як «симфонію трьох рухів». Що це за три рухи?**

4. Як Павло заохочує нас застосовувати досвід життя Христа у нашому житті? (Вірш 5)

4. Як слова Павла про своє власне судження у 1 Коринтян 4:2-4 можна порівняти із сьогодишнім розумінням самооцінки?

ЧИТАННЯ

Читайте з олівцем: «?» – є запитання; «!» – глибока думка.

«Тепер я прийшов до тієї частини християнської моралі, де вона різко відрізняється від усіх інших моралей... Немає такої провини, яка зробила б когось ще більш непопулярним, і такої провини, яку ми вперто не бачимо у собі... Я говорю про гордість і зарозумілість. Протилежним до цього є смирення. Згідно з християнськими вчителями, гордість призводить до всіх інших гріхів: це стан розуму, який абсолютно протилежний до Бога. Як же може бути так, що люди, яких очевидно з'їдає гордість, можуть казати, що вони вірять у Бога, і думати, що є релігійними? Боюся, що у такому випадку вони поклоняються вигаданому богові. Вони теоретично визнають, що вони ніщо у присутності цього вигаданого бога, але насправді постійно вигадують, як він постійно утверджує їх і думає, що вони є значно кращими за інших людей. Гордість часто використовують, щоб заглушити інші гріхи. Вчителі часто апелюють до гордості учня чи, як вони кажуть "поваги до себе", щоб змусити його добре поводитися. Багато чоловіків подолали боягузтво, хтивість, запальний характер через думки, що вони стоять вище цього всього, тобто завдяки гордості. Диявол регоче. Його цілком влаштовує, щоб Ви були непорочні та хоробрі, якщо перебуваєте у полоні гордості.

За своєю природою гордість є азартною, водночас інші гріхи є азартними лише, так би мовити, випадково. Гордість не отримує задоволення, маючи щось, а лише якщо має більше, ніж ближній. Ми кажемо, що люди гордяться своїми статками, розумом, красою, але насправді це не так. Вони пишаються тим, що багатші, розумніші, красивіші за інших. Саме таке порівняння породжує гордість: задоволення від того, що ти – більший за інших. Гордість – це рак душі. Вона з'їдає будь-яку можливість любові, задоволення чи навіть просто здорового глузду... Якщо ми усвідомимо, що через наше релігійне життя ми відчуваємося краще і вище за всіх, то можна бути впевненими, що нами керує не Бог, а диявол. Справжня перевірка, що ми у Божій присутності – це коли ми забуваємо про себе взагалі або коли відчуваємося малою і брудною річчю. Значно краще просто забути про себе взагалі.

Якщо Ви хочете дізнатися, наскільки великою є Ваша гордість, то запитайте себе: "Наскільки сильно мені не подобається, коли інші люди зневажливо ставляться до мене чи відмовляються помічати мою присутність, чи вставляють своїх п'ять копійок, чи ставляться зверхньо, чи просто "вимахуються"? Через те, що я хочу бути великим цабе, мене дратують люди, які хочуть бути великим цабе..." Не думайте собі, що смиренна людина – це та, яку люди називають "смиренною", той, хто завжди говорить, що він смиренний, що він – ніхто. Це людина, яка є щирою і справді виявляє зацікавлення у наших словах. Але справді смиренна людина не буде думати про смирення, вона взагалі не буде думати про себе.

Щоб любити і захоплюватися чимось, окрім себе, треба відійти від духовної руїни. І хоча нам ніколи не буде добре від того, що ми будемо любити щось більше, ніж Бога, саме у Бозі ми знаходимо щось, що значно перевершує все інше. Якщо ми не знаємо Бога, то й не знаємо, що ми – ніщо у порівнянні з Ним. Горда людина завжди дивиться зверху на речі та людей. І, звісно, що, дивлячись униз, ти не бачиш того, що вгорі. Якщо хтось хоче здобути смирення, то я можу порадити перший крок. Перший крок – це усвідомити, що ти гордий. Це – великий крок. Але без нього нічого більше зробити не вдасться. Якщо Ви думаєте, що не горді, то Ви таки дуже горді».

– К. С. Льюїс¹

1. Які твердження вразили Вас і чому?

2. Згідно з цитатою Льюїса, чому важливо розуміти природу гордості та смирення?

3. Згідно з Льюїсом, що є гордістю та смиренням? Дайте їм визначення.

4. Згідно з Льюїсом, як ми можемо перевірити себе щодо гордості та смирення?

5. Як, згідно з Льюїсом, можна розвивати смирення?

6. Яку одну найважливішу річ Ви вивчили з цього заняття? Як можна її застосувати на практиці?

¹ К. С. Льюїс з розділу «Великий гріх» у книзі «Просто християнство».

Християнство Святого Письма

Здержливість та емоції

Заняття 5 | Курс 3

КЛЮЧОВА КОНЦЕПЦІЯ — ЗДЕРЖЛИВІСТЬ

Читайте з олівцем: «?» – є запитання; «!» – глибока думка.

Здержливість у Новому Завіті позначене грецьким словом «*егократія*» (1 Коринтян 7:9, 9:25; Галатів 5:23), що буквально означає управляти собою, керувати собою.

- «Здержливість» – це вміння контролювати емоції та бажання, замість того, щоб дозволяти їм контролювати нас.
- Найочевидніший провал здержливості – це наші численні залежності. Кожен із нас має проблеми принаймні у *деяких* з цих сфер. Чи це контроль над язиком, чи над нашим часом, чи думками.
- Якщо ми не навчимося опановувати себе, то гнів, страх, сум, заздрість, амбіції та сексуальні бажання рано чи пізно, позбавлять нас роботи, шлюбу, дружби та навіть життя.

У стародавні часи емоції та бажання вважалися «нижчими», пов'язаними з фізичною природою, в той час як розум вважався «вищим», пов'язаним із нашим духом.

- Стародавні культури вважали здержливість актом нашої волі, щоб слідувати за вищою природою та придушувати нижчу.
- Сучасне суспільство, однак, заохочує «самопізнання» на противагу здержливості.
 - 1) Придушення розглядають як *причину* непідвладних залежностей, а не як *ліки*.
 - 2) Воно радить ідентифікувати наші найглибші бажання та перебувати наше життя, щоб утвердити та задовольнити їх.

Біблійний підхід до здержливості досить відрізняється від стародавніх і сучасних культурних методів. Біблія не говорить нам, що наше тіло гірше і більш грішне, ніж розум чи душа, а також не розділяє нас на «вищий» розум та «нижчі» почуття.

- Згідно з Біблією, наші думки (Буття 6:5; Римлян 1:21), наша воля (Приповісті 6:14; Римлян 2:5) та наші почуття (Приповісті 14:13; Римлян 9:2) вкорінені у «серці», з якого впливає все у нашому житті (Приповісті 4:23).
- Чому? Наші думки, почуття та вчинки впливають з любові нашого серця. Вони контролюються тим, що ми любимо, що вважаємо красивим, цінним та добрим.

- Так, Августин сказав, що християнське життя – це «правильний порядок того, що ми любимо». Відсутність «здержливості» починається з того, що ми любимо щось (зазвичай особисте задоволення, визнання тощо) більше, ніж інші речі (загальне добро чи Самого Бога).
- Здержливість у певній сфері не настає через придушення любові до цієї сфери, а через збільшення любові до Бога.

Християнська здержливість, в основному, не складається з прямого придушення почуттів задля правильного мислення. Також це не просто сила волі. Дурість, хтивість, амбіції, заздрість та відчай так само стосуються думок, як і емоцій, і всі вони походять із серця і того, що воно вважає красивим, правдивим і добрим. Біблійний спосіб здержливості та самоконтролю є дуже «цілісним».

- Він тягне за собою поглиблення любові та прославляння Бога.
- Він вимагає зміни у думках, визначаючи фальшиві вірування («якщо я не матиму цього, то я невдаха!»).
- Він вимагає підзвітності перед іншими за нашу поведінку. Біблія не говорить, що християнський характер – це результат індивідуальних зусиль і сили волі. Він розвивається лише у спільноті, наповненій Духом.
- Зрештою, він вимагає зовсім іншого підходу до наших почуттів.
 - 1) Хоча традиційні культури говорять нам, що треба просто придушувати наші почуття, а сучасні навпаки – виявляти їх, книга Псалмів (особливо) закликає нас *молитися* нашими емоціями.
 - 2) Ми часто дивуємося, наскільки емоційно насиченими є слова автора Псалмів, але нам треба пам'ятати, що вони також є *молитвами*. Емоції не заперечуються, але вони «проговорюються» перед обличчям Бога.
 - 3) Наші почуття є відкритими, чесними, але у контексті поклоніння, сповіді перед Богом та прохання до Нього. Це завжди буде змінювати те, як ми їх відчуваємо.

Які твердження вразили Вас і чому?

Вивчення Біблії № 1

1 Коринтян 9:23-10:13

- 1. Що, за словами Павла, є причиною, чому спортсмени на тренуванні мають таке велике стримування? Що це говорить нам про те, як працює здержливість?**
- 2. У чому наведений образ спортсмена є аналогом християнської здержливості? Яким є наш «приз» чи «вінець»?**
- 3. Які є практичні вказівки у 1 Коринтян 10:11-13 щодо здержливості?**

ВИВЧЕННЯ БІБЛІЇ № 2

Римлян 7:14-25

- 1. У віршах 14-25 Павло говорить про боротьбу невіруючого з гріхом чи він говорить про боротьбу віруючого з гріхом? Підтвердіть свою відповідь доказами з тексту.**
- 2. Вірші 14-25. Що тут Павло говорить а) про те, що змінилося, б) про те, що не змінилося, в) що є нашою потребою, г) що є нашою надією, як християн?**
- 3. Якщо це теперішній стан апостола, то як це застерігає та підбадьорює нас у нашій боротьбі за здержливість?**

ЧИТАННЯ

Читайте з олівцем: «?» – є запитання; «!» – глибока думка.

«Справжнє християнство – це боротьба... Чи бачимо ми в серці духовну боротьбу? Чи усвідомлюємо два принципи у нас, які претендують на верховенство? (Галатів 5:17) Чи відчуваємо війну в нашій сутності? Подякуймо Богові за це! Це – добрий знак. Це дуже сильна ознака великої праці освячення. Ми у кращому стані, ніж багато. Будь-що є кращим за апатію, стагнацію, мертвоту та байдужість. Більшість так званих християн не відчувають нічого... І знову кажу: втішаймося! Діти Божі мають дві ознаки, які роблять їх відомими – своя внутрішня війна та свій внутрішній мир».

– Дж. Ч. Райль¹

«Бо з'явилася Божа благодать, що спасає всіх людей і навчає нас, щоб ми, відцуравшись безбожності та світських пожадливоростей, жили помірковано та праведно, і побожно в теперішнім віці, і чекали блаженної надії та з'явлення слави великого Бога й Спаси нашого Христа Ісуса, що Самого Себе дав за нас, щоб нас визволити від усякого беззаконства та очистити Собі людей вибраних, у добрих ділах запопадливих»

(Тита 2:11-14)²

«Спасіння благодаттю, спасіння безкоштовною благодаттю, спасіння не ділами, але відповідно до милосердя Бога, є незамінним у благочесті. Якщо у Євангелії залишити бодай крихту законництва, то ми забираємо силу Євангелії змінювати та заспокоювати. Зі словами "роби це – і житимеш" приходить дух безстрашності, а людина, яка намагається вислужитися перед Творцем, досягає свій егоїзм, замість слави Бога. Лише коли у Євангелії прийняття є подарунком – без грошей та ціни, лише тоді ми можемо відпочити у Бозі, як відпочиваємо у другові, вдячно радіючи, а тоді прокидаємося у новій моральній реальності. Ще ніколи грішник не почував себе таким могутнім у моральному преображенні, окрім як повіривши, що спасенний просто благодаттю. Тоді він віддає своє серце Богові та відрікається від нечестя.

[Чому ця вдячна любов є такою важливою?] Наші погані звички та хиби рідко зникають природно. Принаймні це не часто відбувається завдяки засобам переосмислення... або ж через розумову рішучість. Але те, що не може бути знищене, може бути витіснене – одне вподобання може поступитися місцем іншому і так повністю втратити силу та контроль над розумом. Тоді юнак може перестати бути рабом свого апетиту, але тому, що його поглинули "доросліші" вподобання. Молодь може перестати обожнювати сексуальне задоволення, тому що його перевершує жага до багатства. Навіть любов до грошей може втратити контроль у серці, якщо серце заповнилося бажаннями влади (і моральної зверхності). Але у всіх цих випадках у серці залишається ідол – якийсь об'єкт. Він змінюється відповідно до бажань, але саме бажання серця поклонитися чомусь

є непереборним. Єдиний спосіб витіснити серце старих бажань – це прогнати його силою нового серця. Лише коли ми стаємо Божою дитиною через віру в Ісуса Христа, на нас сходить Дух – лише тоді наше серце звільняється від тиранії колишніх бажань. Тому не достатньо тільки побачити власні недоліки у дзеркалі. Не достатньо побачити свої шкідливі швидкоплинні вподобання характеру, не достатньо говорити віч-на-віч із совістю про свої безумства... Краще шукати спосіб відкрити до свого серця доступ любові Того, Хто є більшим за світ».

– Томас Чалмерз²

1. Які твердження вразили Вас і чому?

3. Довга цитата Чалмерза – це, по суті, тлумачення Тита 2:11-14. Як Євангеліє змінює та примирює? Складіть список «способів відкрити до свого серця доступ любові Того, Хто є – більшим за світ».

4. Яку одну найважливішу річ Ви вивчили з цього заняття? Як можна її застосувати на практиці?

¹ Дж. Ч. Райль «Боротьба» у книзі *«Святість»* («The Fight» in *Holiness*)

² Томас Чалмерз *«Витісняюча сила нової любові»* («*The Expulsive Power of a New Affection*»)

Християнство Святого Письма

Терпіння у стражданні

Заняття 6 | Курс 3

КЛЮЧОВА КОНЦЕПЦІЯ – СТРАЖДАННЯ ТА ЄВАНГЕЛІЄ

Читайте з олівцем: «?» – є запитання; «!» – глибока думка.

Серце, яке розуміє та пам'ятає Євангеліє, знає:

- що ми зовсім не заслужили на Боже благословення,
- однак отримали повне прощення та прийняття.

Серце, яке не розуміє або забуває Євангеліє, думає:

- що ми щось заслужили,
- однак не має впевненості, що нас прийнято і ми маємо Божу любов.

Яка практична різниця виникає з цього, коли приходить страждання? Дуже велика.

- Серце, яке забуває Євангеліє, має проблему як із виною, так і з гнівом.
 - 1) Якщо ми живемо досить добрим життям (за нашими оцінками), то, коли приходить страждання, ми, в основному, будемо відчувати гнів на життя і на Бога.
 - 2) Ми відчуватимемо, що заслужили на краще життя, а це завдаватиме нам неймовірної гіркоти.

З іншого боку, якщо ми не живемо добрим життям (за нашими оцінками), то, коли приходить страждання, ми, в основному, відчуватимемо велику вину, неначе ми – невдахи і Бог нас відкинув.

Але оскільки ми намагаємося заслужити своє спасіння без Євангелії, то завжди боремося з відчуттям власних заслуг та невпевненості щодо прийняття, тому нас буде охоплювати і вина («Ненавиджу себе!»), і гнів («Ненавиджу Тебе, Боже!»).

Але Євангеліє, з одного боку, нівелює наше здивування та образу через страждання.

- Ми знаємо, що заслужили на вічне забуття, але через милосердя ми ніколи не отримуємо того, що заслужили. Це усуває жаль до себе.

З іншого боку, ми знаємо, що Бог не може карати нас за гріх, оскільки Ісус заплатив за наші гріхи, а Бог не може отримувати подвійних платежів.

- Це означає, що будь-яке страждання, якого ми зазнаємо, є не відплатою, а навчанням.

У Римлян 5:1 Павло каже: «Отож, виправдавшись вірою», не ділами.

- Одразу після цього, у віршах 3-5, Павло каже що тепер страждання веде до «терпеливості» (тобто прямотушності, щирості, правильних пріоритетів), «досвіду» (тобто впевненості та врівноваженості) та «надії» (запевнення про стосунки любові з Богом).
- Тоді він додає, що з цього характеру та надії ми відчуваємо «любов Божу, що вилилася в наші серця».

Ось неймовірні слова Павла.

- Коли він показує, що страждання створює ланцюжок реакцій, які ведуть до надії, яка є одним із плодів виправдання, то каже, що переваги виправдання самі примножуються. Страждання не лише не затьмарює їх, але навіть збільшує.
- Іншими словами, якщо ми стикаємося зі стражданням, маючи повне розуміння щодо виправдання тільки благодаттю, то наша радість у цій благодаті поглибиться, але якщо ми страждаємо з усвідомленням, що виправдовуємося ділами, то це страждання зламає нас, не збудує.

Які твердження вразили Вас і чому?

Псалом 3:2-9

- 1. Яку послідовність вбачаємо у чотирьох частинах цього псалма (вірші 2-3, 4-5, 6-7, 8-9)? Яким чином перевіряє нас остання частина, через яку ми знаємо, що отримали перемогу над стражданням, навіть якщо все ще журимося?**
- 2. Вірші 2-3. Якими двома основними шляхами вороги Давида противилися Йому? (Якщо хочете, можете прочитати про бунт Авессалома у 2 Самуїлова 15-18). У чому труднощі, з якими Ви стикаєтеся, подібні до Давидових?**
- 3. Вірші 4-5. Як Давид знаходить впевненість в умовах фізичних нападів на нього? Чи повинні ми вірити, що Бог ніколи не допустить нічого поганого у житті віруючого?**

4. Вірші 4-5, 9. Як Давид знаходить упевненість під час звинувачення? Звідки він знає, що Бог не покинув його? Звідки ми можемо знати, що Бог не покине нас? (Підказка: прочитайте вірш 4 у світлі Христа).

5. Яким чином християнин може молитися проти ворогів, як Давид у вірші 8? Як не варто молитися християнинові? (Прочитайте Римлян 12:17).

6. Що Ви дізналися з цього псалма такого, що може допомогти Вам краще «молитися під час труднощів»?

ЧИТАННЯ

Читайте з олівцем: «?» – є запитання; «!» – глибока думка.

«Чому Бог допускає все це зло..? Християнам потрібно змиритися з тим, чого вони не знають... Ми маємо обмежене розуміння фундаментальних речей, тому немає підстав думати, що ми будемо першими, хто дізнається, чому Бог допускає зло у світі. Але коли у християнське життя приходять страждання, Бог не просто бездіяльно спостерігає за муками Свого творіння. Він приходить і бере нас Себе частину наших страждань... Христос прийшов, щоб витерпіти агонію самого пекла... Це не відповідає на запитання: "Чому Бог допускає зло?" Але це дозволяє християнам довіряти Богові як люблячому Батькові... Його мета – поза межами нашого розуміння, але Він Сам готовий розділити значно більше страждання, щоб досягнути Своєї мети».

– Алвін Плантінґа¹

«Християнин – це не та людина, яка здобула імунітет щодо того, що відбувається навколо. Сум і журба – це те, що часто трапляється у житті християнина, натомість коли немає відчуття суму, то це більше починає нагадувати стоїцизм і психологічні маневри, породжені сектами, а не християнством. Християни мають те, що дозволяє їм бути вище за страждання, але це не відсутність відчуття страждання».

– Д. М. Лойд-Джонс²

«Усе вийде на добро. Усе, що Бог посилає, є потрібним, а все, що Він стримує, – не потрібно... Ви потребуєте терпіння і, якщо попросите, Бог дасть Вам його. Але не може бути миру до того, як ми впокоримо свою волю... Це боротьба проти будь-якої думки, завдяки якій ми могли б обирати самі. Коли ми переповнені Божим Духом, то Він не дасть нам потонути. І тримаймося трону Його благодаті. Бо ніколи нічого не отримаємо, якщо відійдемо від Нього».

– Джон Ньютон³

«Христос постраждав не для того, щоб ми не зазнавали страждань, але щоб у нашому стражданні ми ставали подібними на Нього. Можна згрупувати Божі причини страждання на такі чотири категорії. Перша: ми страждаємо заради себе, щоб зрозуміти, Ким є Бог (Псалом 45:2; Даниїла 4:24-37), щоб навчитися довіряти Йому (2 Коринтян 1:8-9) та слухатися Його (Псалом 118:67-71). Щоб ми почали приносити плід (Івана 15:3), перетворювалися на образ Христа (Римлян 8:29) та отримали зрілість характеру (Якова 1:4; 2 Коринтян 9:2,12:9; Римлян 5:3-4; Євреїв 12:1-13). Друга: ми страждаємо заради Божого народу, щоб отримати сміливість (Филип'ян 1:14) і благодать (2 Коринтян 4:15). Через те що "смерть" працює у нас, життя буде працювати у них (2 Коринтян 4:12; Галатів 4:13; 1 Івана 3:16). Третя: ми страждаємо заради світу, щоб виявилось, що означає любов і послух (Івана 14:31, Матвія 27:40-43).

Щоб життя Ісуса було видно у звичайному людському тілі (2 Коринтян 4:10). Четверта: ми страждаємо заради Христа, щоб ми могли ототожнюватися з Ним (Галатів 2:20). Щоб ми могли розділити Його страждання та славу (1 Петра 4:12-13; Филип'ян 1:29, 2:17, 3:8,10; Римлян 8:17-18; Євреїв 2:9-10; 2 Коринтян 4:17)».

– Елізабет Еліот⁴

Інші боги були сильними, Ти же страждав.
Вони їхали вершки, Ти ж до трону кульгав.
Тільки рани Твої можуть втішити нас.
Жоден інший бог болю не мав, лишень Ти, о мій Спас!

– Едвард Шилліто (Цитує Е. Еліот)

«Я переконаний, як немовля, що страждання загояться і затягнуться, що весь образливий комізм людських протиріч зникне, як жалюгідний міраж, як паскудненька вигадка слабосильного та мініатюрного, мов атом, людського евклідового розуму, що, зрештою, у фіналі світу, в момент вічної гармонії, станеться і з'явиться щось дорогоцінне, чого вистачить на всі серця, на вгамування всього обурення, на викуп усіх людських злочинів, усієї пролитої ними крові, вистачить не лише, щоб вибачити, але й щоб виправдати все, що відбулося з людьми».

– Федір Достоєвський⁵

1. Які твердження вразили Вас і чому?

2. Наскільки ефективною є відповідь Плантінґи тим, хто говорить: «Я не можу вірити в Бога, бо у світі безмір страждання»?

3. Хоч ми можемо й не знати кінцевої мети страждання, цитата Еліот показує нам, що наші страждання зумовлені багатьма попередніми причинами. Подумайте про Йова, Йону, Давида та чоловіка, який народився сліпим (Івана 9). Як кожен із них виявляє попередні причини страждання?

4. Складіть список того, що Ви вивчили, як треба переживати страждання та випробування.

5. Поділіться прикладом труднощів чи випробування у Вашому житті, яке ілюструє один із принципів, наведений на цьому занятті.

6. Яку одну найважливішу річ Ви вивчили з цього заняття? Як можна її застосувати на практиці?

¹ Алвін Плантаїна «Часткове християнське життя» («A Christian Life Partly Lived») у книзі *«Віруючі філософи» (Philosophers Who Believe)* за редакцією Келлі Джеймса Кларка (IVP, 1993), с. 72.

² Д. М. Лойд-Джонс *«Духовна депресія: причини і ліку» (Spiritual Depression: Causes and Cure)*.

³ Джон Ньютон *«Листи Джона Ньютона»*.

⁴ Елізабет Еліот *«Дорога крізь страждання»*.

⁵ Федір Достоєвський *«Брати Карамазови»*.

⁶ Девід Юм *«Діалоги про природні релігії» (Dialogues Concerning Natural Religion)* за редакцією Річарда Попкіна (Indianapolis: Hackett Pub, 1980), с. 63.

Християнство Святого Письма

Раса та прийняття

Заняття 7 | Курс 3

КЛЮЧОВА КОНЦЕПЦІЯ – ПРИЙМАТИ ОДНЕ ОДНОГО

Читайте з олівцем: «?» – є запитання; «!» – глибока думка.

Приймати тих, чий вірування відрізняються від наших

Потреба

Як у нашому плюралістичному світі ми можемо жити та працювати разом у гармонії з тими, чий вірування кардинально відрізняються від наших або навіть образливі для нас? Суспільство говорить, що треба бути толерантними.

- Багато людей сьогодні говорять: «Ми зможемо порозумітися лише тоді, коли погодимося, що ніхто не має правильних релігійних чи моральних цінностей». Але це може стати ще одним критерієм, щоб розмежовувати людей.
- «Ніхто не має правильних моральних цінностей» – це дуже європейсько-просвітницький погляд на світ, який повсюдно просувається як найправильніший.
- Сьогодні ті, хто привселюдно говорить про істини своєї релігії чи традиційні моральні цінності, можуть бути очорнені нетолерантними чи навіть звинувачені у тому, що розпалюють ненависть. Тут не видно прогресу від нетолерантності до толерантності.
- Бо ті, кого суспільство колись відмежовувало, тепер мають силу відмежовувати інших. Має бути кращий вихід! І він є.

Благодать, що приймає

У Римлян 14:1 Павло закликає християн: «Слабого в вірі приймайте, але не для суперечок про погляди». Коли Павло називає людину духовно «слабкою», він дає їй трохи негативну оцінку. Але потім він каже: «Носіть слабості безсилых, а не догоджайте собі».

- Сучасна толерантність відмовляється від будь-якого оцінювання, але й також не дозволяє іншим посягати на їхню індивідуальну свободу. Вона говорить: «Я приймаю всіх людей, але я не дозволю, щоб хтось впливав на те, як я хочу жити».
- Однак Павло закликає нас до чогось значно більшого, ніж толерантність. Майже до протилежного. Він говорить, що ми *повинні* оцінювати вірування інших, а після цього виявляти любов та приймати їх. (І Павло закликає нас мати таке ставлення не лише стосовно інших християн, але й стосовно наших ближніх. Порівняйте Римлян 15:2).

- Ми покликані бути співчутливими, турботливими, відкритими та не осуджувати навіть тих людей, чиї вірування є дуже хибними. Чому? Коли Ісус помер на хресті, то оцінив нас негативно: ми – грішники!
- Але, хоч ми були слабкими і грішними, Він прийшов у наш світ, піклувався про нас, знайшов у Своєму житті місце для нас і помер за наші гріхи. Якщо ми є послідовниками такої людини, то як ми можемо ставитися до наших опонентів зневажливо чи жорстоко, навіть якщо ми негативно оцінюємо їхні вірування та практики?

Утверджувати одне одного через расові та культурні бар'єри

Потреба

У кожному суспільстві є домінантний порядок сили, заможності та статусу, на вершині якого перебувають певні раси, класи та культури. Біблія закликає християн утверджувати однакову важливість одне одного у Христі та не відтворювати в церкві таку ієрархію.

- Ми цілеспрямовано практикуємо побудову стосунків із віруючими, незважаючи на культурні бар'єри, тому що бачимо в цьому знак майбутнього царства (Ефесян 2:11-22; порівняйте Івана 17:21, 23).
- На П'ятидесятницю Євангеліє проповідувалося *всіма* мовами, і це показує, що жодна культура не є *правильною* і що в Дусі ми можемо мати єдність, яка переходить національні, мовні та культурні бар'єри.

Відстань і приналежність

Християни є «новою етикою» (1 Петра 2:9). Наші стосунки з іншими у Христі мають бути сильнішими, ніж стосунки з іншими членами нашої раси та нації.

- Євангеліє робить нас подібними до Авраама, який покинув свою рідну культуру, але так і не прийшов до іншої.
- Тому, наприклад, китайські християни не покидають свою «китайськість», щоб стати кимось іншим, але Євангеліє дає їм певну критичну відстань від своєї культури, що дозволяє їм критикувати власних ідолів.

Благодать, що приймає

Як ми можемо бути вільними від расових упереджень? Коли Павло бачив, що євреї Петро відмовився їсти з язичницькими віруючими, то він сказав, що Петро: «*Не діяв згідно з Євангелією*» (Галатів 2:14). Расова упередженість скасовує принцип спасіння благодаттю. Євангеліє викорінює расову гордість.

Які твердження вразили Вас і чому?

ВИВЧЕННЯ БІБЛІЇ № 1

Римлян 14:1-15:7

1. Римлян 14:2-3, 5, 14, 20-21. У чому різниця поглядів «сильного» і «слабкого»?
2. Порівняйте цю суперечку з 1 Коринтян 8:1-13. Що є спільного у цих ситуаціях? Що відмінне? (Підказка: яка расова/етнічна група швидше за все вважалася «слабкою» у Римі та Коринті?)
3. Як Павло критикує сильних? Як Павло критикує слабких? Що в обох ситуаціях є знаком того, що люди відкидають Євангеліє (14:3)?

4. Що має на увазі Павло, кажучи: «Приймайте тому один одного, як і Христос прийняв нас до Божої слави» (Римлян 15:7)? Як ми протиставляємо прийняття Христа сучасному поняттю толерантності?

5. Які конкретні практичні поради Павло дає сильним і слабким у розділі 14? (До яких кроків він спонукає кожного?)

ВИВЧЕННЯ БІБЛІЇ № 2

Дії 10:24-34; Галатів 2:11-14; 1 Петра 2:9-10; 1 Коринтян 1:22-24

1. Що розділ 10 Дій апостолів та розділ 2 Послання до галатів навчають нас про ставлення Євангелії до раси та расизму?

2. Що уривки 1 Петра 2 та 1 Коринтян 1 вчать нас про вплив Євангелія на ставлення до нашої культури/етносу?

ЧИТАННЯ

Читайте з олівцем: «?» – є запитання; «!» – глибока думка.

«Сміливість розірвати свої культурні та сімейні узи, покинути богів своїх предків через вірність Богові всіх народів та всіх культур було первісною революцією Авраама. У схожий спосіб християни відходять від своїх культур. Християни ніколи не можуть бути насамперед азіатами чи американцями, чи росіянами, чи тутсі, а потім – християнами. Християни відходять від богів у своїй культурі, бо присягають на вірність Богові усіх культур та майбутньому, яке Він пообіцяв.

Але [тепер у Христі] цей відхід – це не фізичний переїзд. Він відбувається всередині культурного простору, в якому ми мешкаємо. До нього не входить ані модерністська спроба побудувати нове небо зі світу, ані посмодерністський неспокій, який боїться зробити будь-що. Коли люди відповідають на заклик Євангелія, то однією ногою стоять у християнстві, а іншою – у своїй культурі. Християнський відхід від власної культури – це не втеча, а новий спосіб життя у ній у новому баченні миру та радості у Христі... Бути дитиною Авраама і Сари та відгукнутися на заклик свого Бога – це вийти, вирушити в подорож, стати чужинцем... У самому центрі християнської ідентичності лежить всеохоплююча зміна вірності від даної нам культури з її богами до Єдиного Бога всіх культур. Відповідь на заклик такого Бога тягне за собою перестановку всієї мережі вірності... Відхід – це невід'ємна частина християнської ідентичності».

– Мирослав Вольф¹

«Ті, хто не впевнений у Христі, постійно мусять підтримувати свою духовну впевненість, а тому перебувають у шаленому пошуку і чіпляються не лише за будь-яке вміння у собі, але й також зациклюються на расі та культурі. Культура виходить наперед, неначе броня проти сумніву в собі, але вона стає гамівною сорочкою, яка в'їдається в тіло і яку неможливо зняти, хіба що за допомогою всеосяжної віри у працю спасіння Ісуса Христа. Християни, які більше не впевнені [чи номінальні віруючі, які ніколи не були християнами], що Бог любить і приймає їх в Ісусі, і відходять від своїх теперішніх духовних досягнень, – це підсвідомо дуже невпевнені у собі люди... Їхня невпевненість виявляється у гордості, агресивному насажденні своєї праведності, а також захисній критиці щодо інших. Вони природно ненавидять інші культурні стилі та інші раси, щоб підтримувати власну невпевненість та якось випустити пару свого гніву... Коли є справжня віра, то християнин вільно носить свою культуру, як зручний одяг. Він може тимчасово вдягнути одяг іншої культури, якщо бажає, як радить Павло у 1 Коринтян 9:19-23. Він також вільно захоплюється і цінує вияви Христового сяння серед різних культур».

– Річард Ловлейс²

1. Які твердження вразили Вас і чому?

2. Цитата Вольфа говорить нам, що Євангеліє встановлює відстань між нами та культурною/етнічною ідентичністю, але залишає нас у тій ідентичності. Поговоріть про те, як це відбувається на практиці.

3. Цитата Ловлейса стверджує, що ті, хто впевнений у Христі та спасенний благодаттю, не будуть ненавидіти представників інших рас чи культур. Як тоді пояснити той факт, що в християнській церкві існує стільки расизму ?

4. Обговоріть практичні способи, завдяки яким ми можемо стати насправді сильними у нашому ставленні до інших та у стосунках із тими, хто відрізняється від нас?

¹ Мирослав Вольф «Відстань і приналежність» («Distance and Belonging») з книги *«Виключення та прийняття» (Exclusion and Embrace)* (Abingdon, 1996).

² Річард Ловлейс *«Динаміка духовного життя» (The Dynamics of Spiritual Life)* (IVP, 1979), с. 190-191, 198.

Християнство Святого Письма

Чесність і наші слова

Заняття 8 | Курс 3

КЛЮЧОВА КОНЦЕПЦІЯ – ВІРНІСТЬ

Читайте з олівцем: «?» – є запитання; «!» – глибока думка.

Мета мови

Жан Кальвін запитує: *«Чому Бог створив наші мови і дав нам мови? Хіба не для взаємної підтримки та благодійності? Бог дав нам мову, щоб ми зрощували лагідну любов і братерство»*.¹ Бог – це спільнота осіб, які є повністю взаємозалежними та люблять один одного. Саме тому:

- Отець, Син та Дух Святий говорять лише правду (Євреїв 6:18; Івана 18:37; 16:13; 18:37).
- Вони нічого не приховують один від одного (Матвія 11:27; 1 Коринтян 2:11).
- Вони використовують Свою мову, щоб збудувати та прославити один одного (Івана 17:4-5).

Ми були створені на образ і подобу Божу, а тому мета нашої мови – це ставати більше взаємозалежними (будувати спільноту) та будувати одне одного (додавати їм сили, показуючи більше істинності) – усе через правду в любові.

Гріхи мови

Ми можемо не використовувати мову за Божим задумом, коли:

Говоримо неправду

Ми не можемо *«свідчити неправду»* (Вихід 20:16).

- Ісус чітко сказав, що християни не повинні маніпулювати різними рівнями правдивості. Кожне «так» і кожне «ні», яке виходить з наших уст щодня, має бути таким правдивим, ніби ми присягаємо на стосі Біблій (Матвія 5:33-37).
- А брехня – це більше, ніж просто ситуативна неточність. Бо можна точно передати факт у такий спосіб, щоб спотворити реальність для свого слухача.
- Єврейське слово на позначення неправдивого свідчення означає «нещирий». Суть брехні – це *обман* – спроба спотворити уявлення слухача про дійсність. Св. Агустин у своєму трактаті «Про брехню» писав: *«Брехня – це мовлення з метою обману»*.²
- Існує багато видів брехні, навіть *самообман*. Бути несвідомим, помилятися та бути обманутих щодо певного аспекту реальності – це жити в неправді, а тому поза спільнотою Бога правди, як із собою, так і з іншими.

Невірна мова

Ми повинні давати обіцянки та дотримувати їх, навіть якщо для нас це боляче (Псалом 14:4).

- Раніше ми говорили, що у світі споконвіку існують *споживацькі* за природою стосунки. Це коли ми маємо такі стосунки з продавцем, за яких наші потреби задовольняють за прийнятну ціну.
- Але Біблія очікує від нас, що природа наших особистих стосунків із нашими сусідами, друзями, сім'єю, з братами і сестрами у Христі буде *завітною*. У таких стосунках ми посвячуємо себе тому, щоб бути добрими до інших, незважаючи на те, чи задовольняє це наші особисті потреби, чи ні. У нашій культурі навіть особисті стосунки базуються тепер на споживацькій моделі.
- Але Біблія очікує, що ми будуватимемо більшість наших стосунків за *завітною* моделлю. Ми даємо обітницю, коли приєднуємося до церкви, одружуємося, підписуємо економічні контракти та хрестимо дітей.

Християнська цілісність

У Псалмі 14 йде мова про чоловіка, який *«правду говорить у серці своїм»* (вірш 2).

- Коренем слова «ЧЕСНІСТЬ» є «повнота».
- Чесні люди послідовні. Вони однакові з усіма людьми, наодинці поведуться так само, як і прилюдно, є послідовними в тому, що говорять і в тому, що мають на увазі.

Бог правди

Бог є джерелом усієї правди, бо правда – це знання дійсності такою, яка вона є, а Бог є джерелом усієї дійсності.

- Це не означає, що $2+2=4$, і Бог знає це. Але тому, що Бог це знає, то правда, що $2+2=4$.
- Ісус не сказав: *«Я знаю правду»* і навіть не *«Я можу показати вам правду»*. Він сказав: *«Я є правда»*.
 - 1) Господь реальний у порівнянні з вигадкою.
 - 2) Він абсолютний порівняно з відносним.
 - 3) Він верховний порівняно з вторинним.
 - 4) Він достатній у порівнянні з недовговічним.
 - 5) Він суцільний у порівнянні з напівтемрявою.

- Бути християнином – це жити з Богом Правди. Це основна і достатня причина, чому християни повинні говорити правду та дотримувати слова.

Які твердження вразили Вас і чому?

ВИВЧЕННЯ БІБЛІЇ № 1

Приповісті та Послання Якова

Прочитайте Приповісті 12:13-14, 17-19; 15:4; 16:24, 27-28; 18:8; 29:5; Якова 1:26; 3:1-6.

1. Що Ви дізналися з цих віршів про важливість своїх слів?

Прочитайте Приповісті 11:12, 13; 12:17-20, 22-23, 25; 15:1, 23; 17:27-28; 18:13; 25:11-12, 15.

2. Що Ви дізналися з цих віршів про Божу волю щодо наших слів?

Прочитайте Якова 4:10; 5:9; Приповісті 11:13; 16:2, 28; 17:9; 18:8, 17; 25:7-10, 23.

3. Що Ви дізналися з цих віршів про пліткування та наклеп? Що треба робити, якщо ми почули їх?

ВИВЧЕННЯ БІБЛІЇ № 2

Ефесян 4:15-16, 22-32

Що Ви дізналися про Божу волю щодо нашої мови з віршів 25-32?

ЧИТАННЯ

Читайте з олівцем: «?» – є запитання; «!» – глибока думка.

«Заповідь, що забороняє мені брехати, спонукає мене говорити правду. Вона зобов'язує мене бути вірним моїм думкам, моїй вірі, моїм почуттям і щоб я був вірним людині, з якою спілкуюся. Повага до правди, однак, не означає, що треба всім завжди повністю виявляти всі наші думки... Заповідь говорить нам, що всі наші стосунки повинні характеризуватися правдою».⁶

«Навіщо обіцянки взагалі? Якщо й обіцяти, то навіщо дотримувати їх? Чому не просто використовувати їх, щоб збільшувати свої почуття? Відповідь на ці болісні чому – в перефразованих словах Ганни Арендт (*“Людський стан”*): єдиний спосіб подолати невизначеність нашого майбутнього – це сила обіцянки. Якщо прощення – це єдині ліки для болісного минулого, то обіцянки – це ліки для невизначеного майбутнього... Коли я даю обіцянку, то свідчу, що моє майбутнє не у безвиході зловісних комбінацій хромосом, з якими я народилася. Коли я обіцяю, я засвідчую, що не була скерована у незмінному напрямку якимись психологічними умовами, які могли задати мені мої недалекі батьки. Я не приречена. Я не визначена. Коли я даю обіцянку комусь, то піднімаюся вище за умови, що мене обмежують... Німецька вівчарка ніколи не пообіцяє, що буде зі мною. Жоден комп'ютер не може пообіцяти бути вірною допомогою. Лише людина здатна на це і коли робить це, то вона справді вільна».

– Льюїс Смідз⁷

«Коли людина складає присягу, Мер, то вона тримає себе у руках, як воду. І якщо вона розімкне пальці, то має надіятися, що знайде себе знову». (З п'єси Роберта Болта *«Людина на всі часи»*. Це розмова Томаса Мора зі своєю дочкою, Мер, яка просить його врятувати своє життя, відмовившись від клятви, яку він дав).

«Коли я одружився зі своєю дружиною, то знав лише крихту того, як це виглядатиме. Звідки я міг знати, як вона зміниться за роки? Звідки мені було знати, як змінюся я? Моя дружина жила з п'ятьма різними чоловіками відтоді, як ми одружилися, і кожного разу це був я. Те, що єднало мене із самим собою в минулому – це пам'ять про ім'я, яке я взяв собі, коли сказав: *“Я той, хто буде з тобою”*. Якщо ми відмовимося від цього, якщо ми втратимо цю ідентичність, то напевно чи зможемо знайти себе знову».

– Льюїс Смідз⁸

«Майбутнє людської сім'ї тримається на даній і не забутій обіцянці. Чоловік на ім'я Авраам вирушив у невідоме майбутнє, поклавшись на надійність обіцянки якоїсь Присутності, яку він нещодавно почав відчувати. І так почалася нова можливість для подорожі. Мойсей намагався краще зрозуміти ідентичність цієї Присутності. "Яке Твоє Ім'я?" – посмів запитати він. І почув відповідь: "Я Той, що буде з тобою" (Вихід 3:14)... Тоді чоловік з Галилеї говорив зі Своїми друзями про запечатання цієї прадавньої обітниці Своєю кров'ю, а через день пролив її... на горі, що зветься Голгофа. "Я Той, що буде з тобою" був з нами, вмерши, воскреснувши і перебуваючи з нами аж до кінця світу... Людська доля перебуває у безпеці обітниці, яку вільно дали і надійно закарбували в пам'яті. Коли ми з Вами даємо обіцянку і дотримуємося її, тоді ми найближче до Бога. Коли Ви кажете комусь, що будете з [ним чи нею], то Ви лише на міліметр нижче від ангелів».

– Льюїс Смідз⁹

ПРАКТИЧНІ ЗАПИТАННЯ

1. Які твердження вразили Вас і чому?

2. Перша цитата Смідза порушує стародавнє питання: чи є любов'ю так звана «свята брехня»?

3. Застосування стосується загальних гріхів язика.

Гріхи язика проти нас самих

«Нехай нічим не хвалюся, хіба тільки хрестом Господа нашого Ісуса Христа» – Галатів 6:14

1) **Хвальба або захист себе.** Ми не повинні вихвалитися чи намагатися показати, які ми великі. Ми не маємо трубити про себе. А якщо нас критикують чи якщо ми провинилися, ми повинні спокійно взяти на себе відповідальність і не «пінитися», намагаючись довести, що це не наша вина чи що це такі обставини. У двох словах, ми маємо говорити про себе смиренно та скромно і просити вибачення не виправдовуючись.

Гріхи язика проти інших

«Коли ж ви гризете та їсте один одного, то глядіть, щоб не знищили ви один одного!» – Галатів 5:15

1) **Говорити недобре про інших.** Ми не повинні насміхатися над іншими, говорячи зневажливо та презирливо. Навіть щодо відомих людей чи груп людей, яких ми не знаємо особисто. Натомість ми маємо говорити співчутливо, навіть якщо це негативна інформація про когось.

2) **Говорити нелагідно до когось.** Не можна говорити до людей різко, навіть якщо ми думаємо, що вони зробили щось погане.

Ми повинні також проактивно шукати щирих способів доповнити інших. Коли критика необхідна, то треба з любов'ю атакувати недолік, але не саму людину.

Гріхи язика проти життя

«А плід духа: любов, радість, мир, довготерпіння, добрість, милосердя, віра, лагідність, здержливість» (Галатів 5:22-23).

1) **Скаржитися чи «бурчати».** Не бурчіть проти життя, наче це не дар, у якому безліч благословінь. Це не погляд крізь «рожеві окуляри», але бачення з контексту Божої благодаті. Нехай наші щоденні розмови будуть сповнені вдячності та хвали.

У якій із цих чотирьох сфер Ви маєте найбільше проблем? (Із яким видом «гріхів язика» Ви боретеся найбільше?) Що можна зробити, щоб покращити це?

4. Яку одну найважливішу річ Ви вивчили з цього заняття? Як можна її застосувати на практиці?

¹ Цитовано у С. Гауервас та В. Вілсон «Правда про Бога» (*The Truth About God*) (Abingdon, 1999), с. 119.

² Цитовано у С. Гауервас та В. Вілсон «Правда про Бога» (*The Truth About God*) (Abingdon, 1999), с. 119.

³ Льюїс Смідз «Просто моральність» (*Eerdmans*, 1983), с. 223.

⁴ Льюїс Смідз «Просто моральність» (*Eerdmans*, 1983), с. 223.

⁵ Джой Девідмен «Дим на горі» (*Westminster*, 1953), с. 111.

⁶ Льюїс Смідз «Просто моральність» (*Eerdmans*, 1983), с. 215-216.

⁷ Льюїс Смідз, «Сила обіцянки» (The Power of Promising) у «Християнство сьогодні» (*Christianity Today*). – 21 січня, 1983.

⁸ Льюїс Смідз, «Сила обіцянки» (The Power of Promising) у «Християнство сьогодні» (*Christianity Today*). – 21 січня, 1983.

⁹ Льюїс Смідз, «Сила обіцянки» (The Power of Promising) у «Християнство сьогодні» (*Christianity Today*). – 21 січня, 1983.

¹⁰ Див. Джон Мюррей «Святість Правди» у «Принципи поведінки» (*The Sanctity of Truth in Principles of Conduct*) (Eerdmans, 1957)), с. 138-141.

Християнство Святого Письма

Ведіння і мудрість

Заняття 9 | Курс 3

КЛЮЧОВА КОНЦЕПЦІЯ – МУДРІСТЬ

Читайте з олівцем: «?» – є запитання; «!» – глибока думка.

Що таке мудрість?

Герхард фот Рад дав таке визначення мудрості: «Компетентність у ставленні до реалій життя».

- Мудрість – це не просто знання. Це застосування знань, щоб обрати найправильніший вчинок.
- Мудрість – це не просто послух. Це вибір найправильнішого вчинку для ситуації, коли немає заданих правил.
- Деякі рішення вимагають лише знання (як-от які ліки приймати), а деякі вимагають лише послуху (як-от чинити перелюб чи ні).
- Але більшість виборів – це з ким одружитися чи розлучатися, на яку роботу піти, чи варто переїжджати, чи продовжувати освіту, чи варто, коли варто і як варто дорікати людині. Для всього цього потрібно мати мудрість.

Біблійна мудрість, практичніше, – це вміле життя щодо:

- 1) Шляхів та цілей Бога.
- 2) Людського серця (особливо власного).
- 3) Часу і різних пір.

У книзі Приповістей це відображено за допомогою різних єврейських слів.

Дисципліна («мусар» – Приповісті 1:2, 3) – стосується звички розуму та характеру, яких набувають із практикою та тренуванням.

- Як і спортсмен, який стає сильним лише через інтенсивне тренування, так і мудрість приходить завдяки зусиллям.
- Ми отримуємо мудрість або через дисципліну у болючих випадках, або дисципліну через обережне вивчення самого себе.
- Мудрість – це не імпульсивна поведінка, а врівноваженість.

Розпізнання («біна» – Приповісті 1:2) – це вміння помічати відмінності та відтінки різниці там, де більшість людей бачить розмито.

- Розпізнання правильно інтерпретує розум і серця людей навколо нас, знаючи про їхні справжні наміри.

- Розпізнання – це вміння бачити багато варіантів і дій у той час, коли інші бачать лише одну чи дві.
- Та понад усе, розпізнання – це вміння розпізнавати між найкращим, добрим і поганим.

Обачність («гаскель» – Приповісті 1:3; «орма» – Приповісті 1:4) – часто це слово перекладається як «розсудливість» або «проникливість». Це означає бути стратегом, знати практичні кроки, за допомогою яких ми зможемо втілити мету на практиці. Це вміння вирішувати проблеми замість того, щоб створювати їх.

- Розпізнання – це форма розуміння сердець, а обачність – це форма передбачення, це ті знання, наслідки яких зумовлять певні дії.

Ведіння і мудрість

Бог обіцяє Свої поради та ведіння щодо нашого шляху (Псалом 31:8; Римлян 8:14). Бог має загальний план для нашого життя. Він охоплює також труднощі та страждання (Євреїв 12:7-11), але метою всього є наше добро (Римлян 8:28) і щоб зробити нас корисними для Нього та для інших (Ефесян 2:10).

Багато хто думає, що ведіння або пошук Божої волі – це спроба вгадати Божий план, щоб уникнути страхів і небезпек. Але наші помилки та провини і навіть гріхи є частиною Божого плану для нас (Римлян 8:28 – «усе допомагає на добре»).

Натомість, Бог закликає нас навчитися приймати добрі рішення, розвиваючи мудрість.

- Бути впевненими у знанні Божої суверенної любові, що ми не можемо ніяк зруйнувати Його плани для нас і що ми повинні стати такою людиною, яка робить правильні вибори.
- Біблія говорить не стільки про те, як отримати ведіння, але про те, які люди отримують ведіння через мудрість.
- Сучасні люди хочуть мати схему для ведіння, але Біблія закликає нас мати характер. Язичники шукали ознак, знамен, читання по зірках, бо вони хотіли безособистісного знання про те, що буде.
- Біблія ж, натомість, скеровує нас особисто знати Того, Хто керує всім світом через мудрість. «Він випростує твої стежки» (Приповісті 3:6).

Як отримати мудрість?

- Знати Бога – це початок мудрості (Приповісті 9:10), бо Він є верховною дійсністю.
- Насичуйте себе Словом, щоб бути чутливими до Його розуму та серця (Псалом 118).

- Навчайтеся зі страждання, особливо дивлячись на свої слабкості (Приповісті 3:11).
- Майте мудрих друзів у спільноті та питайте поради у них (Приповісті 13:10; 17:10).
- Використовуйте молитву, щоб очистити свої мотиви пошуку Божої волі (Івана 7:17), а не для того, щоб отримати почуття чи спонукання до чогось.

Які твердження вразили Вас і чому?

ВИВЧЕННЯ БІБЛІЇ № 1

Псалом 24:1-22

1. Які основні прохання виголошує Давид? Якими ширшими категоріями можна їх описати?

2. Що ми дізнаємося про ведіння з Давидової молитви? Про що ми дізнаємося з віршів 4-5, 8-9, 10, 12, 14-15?

3. Що з вивченого у цьому псалмі Вам треба негайно застосувати у своєму житті?

4. Вірші 29-30. Як вірші 29-30 пояснюють остаточну мету Бога в історії, а також яким є наше найвище добро з огляду на вірш 28?

5. Вірші 28-31. Чому Павло може використовувати минулий час – «прославив», говорячи про християн? Що це говорить нам про впевненість у нашому кінцевому спасінні?

ЧИТАННЯ

Читайте з олівцем: «?» – є запитання; «!» – глибока думка.

«Ісак знав про Боже знамення народження у Бутті 25:23 [де Бог сказав Йому, що Яків, а не Ісав буде тим, хто поведе рід та успадкує Боже благословення], однак він налаштував себе використати Божу силу, щоб відвернути це [коли він шукав Ісава, щоб благословити Ісава в ім'я Боже і дати йому перворідне право] у Бутті 27:29. Це перспектива магії, а не віри. Ісав, згідно з планом, порушив свою клятву перед Яковом у Бутті 25:33. Ревека та Яків, хоч і з добрими намірами, не шукали ані Божої поради, ані людської, а також не виявляли віри чи любові [обманувши старого і сліпого Ісака, переодягнувши Якова як Ісава]. Вони пожали відповідний плід ненависті. Але ці суперницькі стратагеми [маневри] лише сприяли *“учинити оте, що рука Твоя й воля Твоя наперед встановили були, щоб збулося”* (Дії апостолів 4:28). Все увінчалось тим, що коли Ісаак не міг турбуватися про те, з ким одружитися Якову, Яків побачив, що випав із гнізда, яке сам звив, і пішов шукати прихистку та дружину серед родичів, до яких звернувся Авраам, будучи слухняним до передбачення (Буття 24:3)».

– Дерек Кіднер¹

«Коли прагнемо “знайти” Божу волю для нас, то часто намагаємося пізнати приховане знання надприродної діяльності. І якщо ми шукатимемо Його волю, то вже конкретним способом [про який у Біблії прямо не йдеться]. Тоді нам треба проникати у божественний розум, щоб дізнатися Його рішення. “Пошук” у такому значенні – це насправді форма ворожіння. Цим займалися язичницькі царі. Більшість наших текстів зі стародавнього Близького Сходу мають згадки про ворожіння. Цар ніколи не вирушав у битву, якщо не знав волю бога стосовно того, чи варто йому йти на війну... Новий Завіт не дає прямих вказівок “шукати Божу волю” у такий спосіб, отримавши доступ до розуму Всевишнього. Христос критикував представників лукавого роду, що завжди вимагали ознак від Бога».

– Брюс Волтке²

«Коли всі вівці та барани були зібрані і зачинені за ворітьми... Джон брав по одному за їхні покручені роги та кидав їх у чан із антисептиком. Вони намагалися вилізти збоку, але Мек [вівчарський пес] гарчав і хапав їх за морди, щоб вони відійшли назад. Ось вони зібралися перелазити рампу в іншому кінці, але Джан схопив їх жезлом за роги та змусив їх на кілька секунд повністю зануритися [по вуха, очі та ніс] в антисептик. У мене в житті були такі ситуації, в яких я можу поспівчувати цим бідним баранам. Бо мені також не вдавалося зрозуміти мету лікування, яке я отримувала від Пастира, Якому довіряла. Коли я спостерігала за вівцями, то думала: "Якби ж був спосіб пояснити! Але таке знання занадто велике для них. Воно надто високе, і вони не зможуть його досягнути". З їхньої точки зору не було жодного сенсу у цій процедурі... Слава Божої волі для нас означає абсолютну довіру... це означає свободу чинити Його волю. І це означає радість. Чи можна програти? Звісно, що можна. Ідіть, програйте своє життя – і дізнаєтесь! "Моє життя, – сказав Ісус, – для життя світу". А Ваше життя для чого?»

– Елізабет Еліот³

1. Які твердження вразили Вас і чому?

2. Що історія Якового обману Ісаака говорить нам про суверенність Бога, за словами Кіднера? Які є наслідки для тих, хто боїться пропустити Божу волю? (Можливо, Вам доведеться переглянути розділ 27 Буття).

3. Які відповіді у цитатах Волтке та Еліот знаходить людина, яка вірить, що нічого не є Божою волею, доки «у неї не з'явиться мир щодо цього»?

4. Робочий листок для християнського прийняття рішень⁴**5. Яку одну найважливішу річ Ви вивчили з цього заняття? Як її можна застосувати на практиці?**

¹ Дерек Кіднер *«Буття: вступ та коментарі» (Genesis: An Introduction and Commentary)* (IVP, 1967), с. 155.

² Брюс Волтке *«Пошук Божої волі» (Finding the Will of God)* (Eerdmans, 1995), с. 11.

³ Елізабет Еліот *«Слава Божої волі» (The Glory of God's Will)* (Good News Publishers, 1982), с. 1-3.

⁴ Людям із аналітичним складом мислення часто допомагає дисциплінувати думки, перебираючи варіанти плюсів і мінусів. Але люди, які мають більш інтуїтивний темперамент, напевно, думатимуть, що така процедура є обтяжливою та складною. Таким людям допомагає проговорення варіантів уголос. Тому використовуйте спільноту. Говоріть про Ваше рішення вголос із різними мудrimi людьми, які поставитимуть Вам уточнювальні запитання, як-от: «Чому ти так думаєш?», «Чому для тебе це так важливо?», «Чому це так важко для тебе?».